

2243-064510

MINISTÈRE DE LA RÉGION DE
BRUXELLES-CAPITALE

ARRÊTÉ DU GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE
BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCÉDURE
DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA
TOTALITÉ DE L'IMMEUBLE SIS RUE DE LA
GOUTTIERE 4 A BRUXELLES.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation
du patrimoine immobilier, notamment l'article 18 ;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement
de la Région de Bruxelles-Capitale et du Secrétaire d'Etat
chargé des Monuments et Sites,

ARRÊTÉ :

Article 1er - Est entamée la procédure de classement
comme monument de la totalité de l'immeuble sis rue de la
Gouttière n°4, connu au cadastre de Bruxelles, 1ère
division, section A, 1ère feuille, parcelle n° 126a en raison
de son intérêt historique, artistique et esthétique, précisé
dans l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit
dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des
voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries
reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à
l'annexe II du présent arrêté.

MINISTERIE VAN HET
HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT
VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW GELEGEN
GOOTSTRAAT 4 TE BRUSSEL.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het
behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op het
artikel 18;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter van de
Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van de
Staatssecretaris belast met Monumenten en
Landschappen,

BESLUIT :

Artikel 1 - Wordt ingesteld de procedure tot
bescherming als monument van de totaliteit van het
gebouw gelegen Gootstraat nr. 4, bekend ten kadaster
van Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 1ste blad, perceel nr.
126a wegens zijn historische, artistieke en esthetische
waarde zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel
1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen
en de wegen, alsook de gedeelten van de percelen en de
wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het
plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Art. 3 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bruxelles, le

16-05-2002

Brussel,

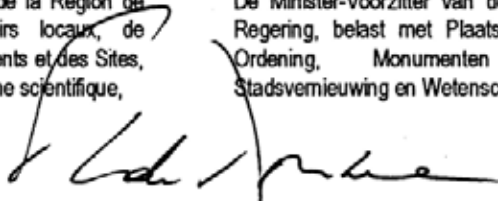
16-05-2002

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

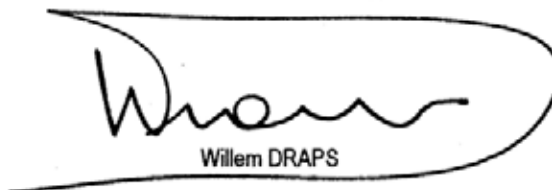
De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
11-06-2002
Voor eensluidend afschrift

**ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA TOTALITE DE L'IMMEUBLE SIS RUE DE LA
GOUTTIERE 4 A BRUXELLES.**

Réf. Cadastre : Bruxelles, 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelle n°126a

Description sommaire :

Située dans le quartier Saint-Jacques, la rue de la Gouttière remonte probablement au XIVème siècle et croise le tracé de la première enceinte urbaine. Beaucoup de maisons de ce quartier ont été détruites lors du bombardement de 1695. La maison située au n°4 de la rue de la Gouttière remonte donc probablement à la fin du XVIIème siècle ou au début du XVIIIème siècle.

Le n°4 est une maison traditionnelle, consolidée par des ancrs. La façade comprend trois niveaux et deux travées et est couverte par une toiture assez raide limitée à droite par un pignon débordant remontant probablement au XVIIème siècle. Des transformations du XIXème siècle ont modifié les ouvertures de l'immeuble et ont eu pour but de lui donner une allure néo-classique soulignée par un enduit couvrant toute la façade. Actuellement cet enduit a été déroché laissant les briques apparentes. Au rez-de-chaussée, le portail d'entrée est de style Louis XVI et date du dernier quart du XVIIIème siècle. Dans un encadrement en pierre bleue cintrée, l'arc est souligné par des moulures et sommé d'une clef ornée de gouttes. Ce cintre repose sur des impostes et montants en pilastres en pierre bleue, le tout est encadré par des pilastres à chapiteau à gouttes orné d'une rosette. Richement décoré, cet encadrement comporte des écoinçons ornés d'une guirlande. Un larmier profilé en termine la composition.

La description qui précède n'est pas exhaustive (l'intérieur n'ayant pas été visité), elle présente les éléments actuellement connus. Toutefois l'analyse de la façade et des archives laisse supposer qu'au moins les structures ont été préservées.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique, artistique et esthétique :

La rue de la Gouttière est située dans un quartier du centre qui fut largement touché par le bombardement de Villeroy en 1695. Du 13 au 15 août 1695, les troupes françaises dirigées par le maréchal de Villeroy bombardent la ville pendant 48 heures, détruisant près de 4000 maisons qui couvrent approximativement un tiers de la surface bâtie.

La reconstruction du centre de Bruxelles après cette catastrophe constitue l'un des événements majeurs de l'histoire urbanistique de la ville.

Si l'on décide de reconstruire sur le parcellaire ancien sans percées monumentales, c'est néanmoins une ville profondément différente qui surgit en quelques années.

Sur plus de 4000 maisons reconstruites, moins de 100 conservent actuellement une façade sans transformation radicale. En dehors des bâtiments de la Grand Place et celles récemment classées dans l'îlot sacré, un nombre important de constructions datant de la reconstruction restent sans protection.

Il est important de préserver rapidement ce patrimoine qui range Bruxelles parmi les grands exemples de reconstruction aux XVIIème - XVIIIème siècles aux côtés de Londres après l'incendie de 1666, Rennes après l'incendie de 1720, Lisbonne après le tremblement de terre de 1755.

La rue de la Gouttière est une rue très ancienne qui remonte probablement au XIVème siècle. Elle croisait le tracé de la première enceinte urbaine (XIIIème siècle).

Allant de la rue des Grands Carmes à la rue des Bogards, elle reçut le nom de « rue de la Mauvaise Gouttière » au XVIIème siècle. Son tracé coudé est interrompu par la rue des Moineaux et du Jardin des Olives.

On remarque dans le quartier Saint-Jacques, la présence de parcelles étroites et peu profonde, datant du XVIIème siècle, qui forment une des caractéristiques fondamentales du quartier. Cette succession de maisons traditionnelles témoigne de manière évidente de la typologie habituellement rencontrée dans le centre de Bruxelles : maisons à pignons avant et arrière, poutres courant entre les murs mitoyens, charpente de toiture à fermes, caves voûtées en berceau... L'ensemble de ces caractéristiques de l'architecture privée du centre de Bruxelles à la fin du XVIIème siècle et au début du XVIIIème siècle se retrouve dans cette maison.

Cette maison dont le noyau remonte sans doute au XVIIème siècle (sans que l'on sache si elle date d'avant ou d'après le bombardement de 1695) témoigne de l'ancienne organisation du parcellaire du centre-ville. Cependant elle semble avoir

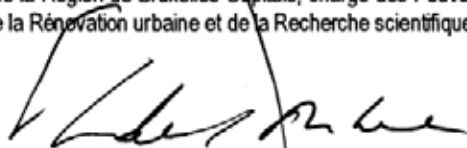

connu des phases de construction successives mais reculées dans le temps. Sa façade probablement réorganisée au XIXème siècle a malheureusement subi un dérochage et présente actuellement une façade de briques, combinée à différents matériaux montrant une reconstruction à une certaine période.
Au rez-de-chaussée le portail d'entrée témoigne du style Louis XVI et daterait du dernier quart du XVIIIème siècle.

Vu pour être annexé à l'arrêté du

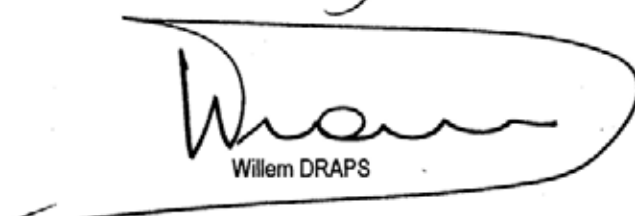
16-05-2002

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Copie certifiée

11-06-2002

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW GELEGEN GOOTSTRAAT 4 TE BRUSSEL.

Kadastrale gegevens : Brussel, 1de afdeling, sectie A, 1de blad, perceel nr. 126a

Beknopte beschrijving :

De Gootstraat bevindt zich in de Sint-Jacobswijk. Deze straat, waarvan het ontstaan vermoedelijk teruggaat tot de 14de eeuw, kruist het tracé van de eerste stadsomwalling. Vele huizen in deze wijk werden vernield bij het bombardement van 1695. Het huis met nummer 4 in de Gootstraat dateert dus waarschijnlijk van het einde van de 17de of het begin van de 18de eeuw.

Het huis met nr. 4 is een traditionele woning, verstevigd met ankers. De gevel telt drie bouwlagen en twee traveeën en is bedekt met een vrij recht dak dat rechts begrensd wordt door een overhangende gevelspits die waarschijnlijk van de 17de eeuw dateert. Bij verbouwingen in de 19de eeuw werden de muuropeningen gewijzigd om het gebouw een neoklassiek uitzicht te verlenen, wat tot uiting komt in de volledig bepleisterde gevel. Deze bepleistering is thans afgebeitst, zodat er bakstenen zichtbaar zijn.

Op de gelijkvloerse verdieping bevindt zich een portaal in Lodewijk XVI-stijl uit het laatste kwart van de 18de eeuw. De deur is voorzien van een hardstenen omlijsting met boog, waarbij de boog geaccentueerd wordt door lijstwerk en voorzien is van een met parels versierde sluitsteen. Deze boog rust op hardstenen imposten, stijlen en pijlers. Het geheel is afgeboord aan de hand van pijlers, die zijn voorzien van een kapiteel met parels en een rozet. Deze rijk versierde omlijsting omvat hoekstenen met decoratief kranswerk. De gevel eindigt op een geprofileerde gootlijst.

Bovenstaande beschrijving is niet volledig (het gebouw werd niet van binnen bezocht) en geeft weer wat thans gekend is. Uit een analyse van de gevel en archiefstudie blijkt evenwel dat minstens de structuren bewaard zijn gebleven.

Belang van het goed volgens de criteria, bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed :

Historische, artistieke en esthetische waarde :

De Gootstraat bevindt zich in een centrumwijk die erg te lijden had onder het bombardement van de Villeroy in 1695. Van 13 tot 15 augustus 1695 bombardeerden Franse troepen onder leiding van maarschalk de Villeroy de stad gedurende 48 uur, waarbij bijna 4000 huizen vernield werden, wat overeenkomt met een derde van de bebouwde oppervlakte.

De heropbouw van het Brusselse stadscentrum na deze catastrofe is een van de belangrijkste gebeurtenissen in de stedenbouwkundige geschiedenis van de stad.

Hoewel beslist werd te herbouwen op de vroegere percelen, zonder monumentale herschikkingen, verrees er op enkele jaren tijd een sterk veranderde stad.

Van de 4000 herbouwde huizen zijn er thans minder dan 100 waarvan de gevel niet ingrijpend verbouwd werd. Behalve de gebouwen aan de Grote Markt en de onlangs beschermde gebouwen in de Vrije Gemeente is een groot aantal gebouwen uit de periode van de heropbouw niet beschermd.

Het is van belang spoedig te zorgen voor bescherming van dit erfgoed, dat Brussel tot één van de grote voorbeelden van heropbouw in de 17de en 18de eeuw maakt, naast Londen na de brand in 1666, Rennes na de brand in 1720 en Lissabon na de aardbeving in 1755.

De Gootstraat is een zeer oude straat waarvan het ontstaan vermoedelijk teruggaat tot de 14de eeuw. Deze straat kruiste het tracé van de eerste stadsomwalling (13de eeuw).

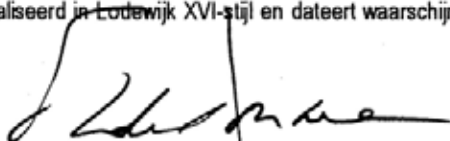
De Gootstraat liep van de Lievevrouwbroersstraat naar de Bogaardenstraat en werd in de 17de eeuw omgedoopt tot "Slechte Gootstraat". Het bochtig tracé wordt onderbroken door de Mussenstraat en de Olivetenhof.

In de Sint-Jacobswijk treft men smalle en korte percelen aan die dateren uit de 17de eeuw en een essentieel kenmerk vormen van deze wijk. Deze opeenvolging van traditionele huizen illustreert duidelijk de gangbare typologische kenmerken in het Brusselse stadscentrum : huizen met puntgevel voor- en achteraan, balken tussen de gemene muren, dakgebinte met spanten, kelders met booggewelven, ... Dit huis verenigt al deze kenmerken van de private architectuur in het centrum van Brussel aan het einde van de 17de eeuw en het begin van de 18de eeuw.

Dit huis, waarvan de kern vermoedelijk uit de 17de eeuw stamt (hoewel niet geweten is of het dateert van vóór dan wel van na het bombardement van 1695) is een voorbeeld van de vroegere perceelindeling in het stadscentrum. Dit huis kwam vermoedelijk tot stand in verschillende, in de tijd gespreide fasen. De gevel onderging waarschijnlijk verbouwingen in de 19de eeuw maar werd helaas afgebeitst, zodat thans een bakstenen gevel zichtbaar is, samen met verschillende materialen die duiden op een herbouw in een bepaalde periode.

Het portaal op de gelijkvloerse verdieping is gerealiseerd in Lodewijk XVI-stijl en dateert waarschijnlijk uit het laatste kwart van de 18de eeuw.

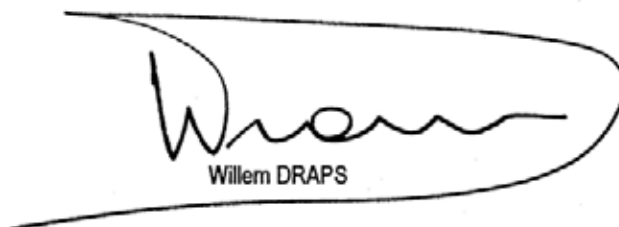
Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van

16-05-2002

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifieerde afschrift

11-06-2002

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

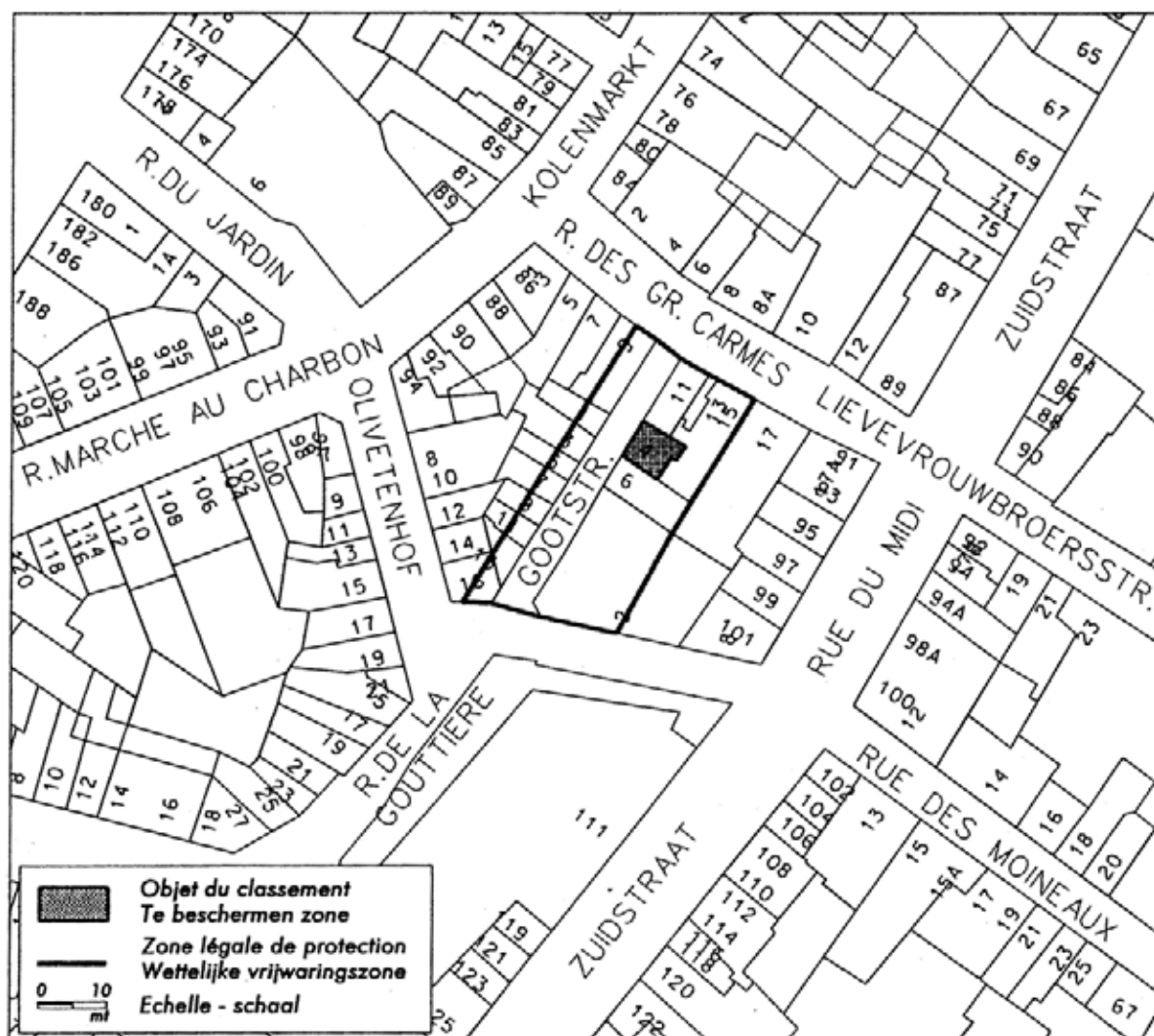

ANNEXE II A L'ARRETE DU
GOUVERNEMENT DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME
MONUMENT DE LA TOTALITE DE
L'IMMEUBLE SIS RUE DE LA GOUTTIERE
4 A BRUXELLES

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING
VAN DE PROCEDURE TOT
BESCHERMING ALS MONUMENT VAN
DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW
GELEGEN GOOTSTRAAT 4 TE BRUSSEL

**DELIMITATION DE LA ZONE
DE PROTECTION**

**AFBAKENING VAN
DE VRIJWARINGSZONE**

Vu pour être annexé à l'arrêté du

16-05-2002

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 16-05-2002

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de
l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de
la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke
Ordening, Monumenten en Landschappen,
Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

François-Xavier de DONNEA
François-Xavier de DONNEA

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale,
chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments
et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en
Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Copie certifiée

Willem DRAPS
Willem DRAPS

11-06-2002

Voor eenstuldig afschrift

